

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 2.5.2017
SWD(2017) 217 final

Sääntöjen noudattamista koskeva paketti

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

ehdotukseen

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

niiden edellytysten ja menettelyn vahvistamisesta, joiden mukaisesti komissio voi pyytää yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä toimittamaan sisämarkkinoita ja niihin liittyviä aloja koskevia tietoja

{ COM(2017) 257 final }

{ SWD(2017) 215 final }

{ SWD(2017) 216 final }

Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä

Vaikutustenarviointi sisämarkkinoiden markkinatietovälineen käyttöönotosta annetusta ehdotuksesta

A. Toimenpiteen tarve

Miksi toimenpide toteutetaan? Mihin ongelmaan puututaan?

EU:n kansalaiset ja yritykset ovat turhautuneita siihen, ettei sisämarkkinoiden esteisiin puututa tarpeeksi nopeasti. Ilmoittaessaan komissiolle tai jäsenvaltioille sisämarkkinoiden ongelmasta heidän/niiden on esitettävä näyttöä siitä, että este johtuu EU:n sääntöjen rikkomisesta. Tällaista tietoa voi olla vaikea saada etenkin rajatylittävissä tapauksissa. Tämä johtuu siitä, että tiedot ovat usein

- arkaluonteisia yksityiskohtaisia ja yrityskohtaisia tietoja, joita ei ole mahdollista saada kolmansina osapuolina toimivilta tietojen toimittajilta
- vain joidenkin jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisien saatavilla
- jäsenvaltioiden kesken vertailukelvottomassa muodossa.

Markkinatoimijoilla, joilla on hallussaan tällaista luottamuksellista tietoa, ei tällä hetkellä ole kannustimia jakaa sitä, eikä käytössä ole jaetun tiedon todenperäisyyttä varmentavaa järjestelmää. Nykyiset EU:n ja jäsenvaltioiden kansalliset tiedonkeruuvälineet eivät riitä tällaisen tiedon saantiin yrityksiltä, kansalaisilta tai kansallisilta viranomaisilta.

Mitä toimenpiteellä on tarkoitus saada aikaan?

- Parantaa sisämarkkinoiden toimintaa tehostamalla sääntöjen täytäntöönpanon valvontaa.
- Helpottaa komission ja jäsenvaltioiden yritys kohtaisten tietojen saantia tapauksissa, joissa tiedot ovat tarpeen, jotta EU:n lainsäädännön virheellinen soveltaminen tai sisämarkkinasääntöjen noudattamatta jättäminen voitaisiin havaita ja korjata.
- Auttaa jäsenvaltioita valvomaan paremmin sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanoa kansallisella tasolla.
- Jos jäsenvaltio ei noudata sisämarkkinavelvoitteitaan, komissio voi käyttää näitä tietoja kyseistä valtiolta vastaan käynnistettävän rikkomusmenettelyn tukena.

Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla?

Komissiolla on parhaat edellytykset ratkaista kysymys, joka koskee sisämarkkina-alueen kohdennetun yritys kohtaisen tiedon keruuta ja koordinoitua, koska tarvittavat tiedot ovat luonteeltaan rajatylittäviä.

EU:n toimilla voitaisiin välttää monimutkaiset ja pitkälliset jäsenvaltioiden ja komission koordinoitimet, etenkin tarvittaessa tietoja useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa toimivilta markkinatoimijoilta. EU:n toimet auttaisivat sekä jäsenvaltioita että komissiota saamaan tarvittavat tiedot ja vähentämään asianomaisille yrityksille ja viranomaisille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta.

B. Ratkaisut

Mitä lainsäädännöllisiä ja muita toimenpidevaihtoehtoja on harkittu? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Miksi?

Muulla kuin lainsäädäntötoimella voitaisiin saada jäsenvaltiot ja komissio vaihtamaan parhaita käytäntöjä ja laatimaan ohjeistuksen yritys kohtaisen tiedon keruuta varten. Muut lainsäädäntö vaihtoehdot, joita harkitaan edelleen:

- Vaihtoehdossa 2 poistetaan kansalliset säännöt, jotka estävät kansallisia viranomaisia toimittamasta komissiolle ja toisille jäsenvaltioille yritys kohtaisia tietoja, jotka viranomaisilla on jo hallussaan tai joihin niillä on pääsy olemassa olevan EU:n/kansallisen lainsäädännön nojalla.
- Vaihtoehdossa 3 otetaan käyttöön tutkintavaltuudet kansallisen tason sisämarkkinatietovälineiden avulla.
- Vaihtoehdossa 4 otetaan käyttöön EU:n tasoinen sisämarkkinoiden markkinatietoväline (SMIT), jota käytettäisiin tapauskohtaisesti. Sen käyttö rajoittuisi tapauksiin, joissa epäillään, että sisämarkkinoiden esteet haittaavat sisämarkkinoiden toimintaa, pyydettyjä tietoja tarvitaan nopeaa ja tehokasta päätöksentekoa varten eikä tietoja ole saatavilla riittävän nopeasti muilla keinoin. Tietoja pyydetäisiin ainoastaan sellaisilta markkinatoimijoilta, jotka voivat vaivattomasti toimittaa kyseiset tiedot.
- Vaihtoehto 5 on vaihtoehtojen 2 ja 4 yhdistelmä.

Hylättyjä vaihtoehtoja ovat EU:n tilastojen kattavuuden laajentaminen ja tilinpäätösdirektiivin mukaisten säännöllisten raportointivelvoitteiden käyttöönotto. Vaihtoehto 4 (SMIT) on suositeltavin. Se saa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden osalta korkeimmat pisteet, ja se on myös tehokkain ja taloudellisin vaihtoehto. Se

auttaa yksittäisiä jäsenvaltioita ratkaisemaan koordinoitua ja lainkäyttövaltaa koskevat ongelmat rajatylittävissä tapauksissa.

Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Julkisessa kuulemisessa kävi ilmi, että useimmat yritykset jakavat tietoja mieluummin vapaaehtoisesti ja kannattavat siksi muuta kuin lainsäädäntötoimea. Jos sisämarkkinoiden markkinatietoväline otetaan käyttöön, yritysten mukaan sen olisi turvattava tietojen luottamuksellisuus ja sitä olisi käytettävä ainoastaan viimeisenä tiedonsaantikeinona. Tietopyyntöjen olisi koskettava vain vaivattomasti saatavilla olevia tietoja. Kymmenestä vastanneesta jäsenvaltiosta neljä kannatti sisämarkkinoiden markkinatietovälinettä ja kaksi oli sitä vastaan. Kahden jäsenvaltion viranomaiset halusivat komission koordinoivan tietopyyntöjä, kun taas kahden muun jäsenvaltion viranomaiset halusivat valtuudet pyytää tietoja suoraan yrityksiltä tai toisilta jäsenvaltioilta ilman komission mukaantuloa. Kaikki kuluttajajärjestöt kannattavat sisämarkkinoiden markkinatietovälineen käyttöä, jos pyydettävät tiedot ovat olennaisen tärkeitä kuluttajien tai yritysten oikeuksiin kohdistuvan rikkomuksen ratkaisemiseksi. Puolet kuluttajajärjestöistä kannattaa sisämarkkinoiden markkinatietovälineen käyttöä uusien EU-sääntöjen laadinnassa.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?

Sisämarkkinoiden markkinatietovälineen (vaihtoehto 4) kustannushyötylaskelma perustuu oletukseen, että välinettä käytetään vuosittain neljään suppeaan pyyntöön, joka kohdistuu enintään viiteen yritykseen, ja yhteen laajempaan, enintään 50 yritystä kattavaan pyyntöön. Jos komissio ja kansalliset viranomaiset saisivat vankkaa tietoa sisämarkkinoiden toimintahäiriöistä, ne kykenisivät varmistamaan, että sisämarkkinolainsäädäntöä noudatetaan tarkemmin ja EU:n toimintapolitiikat laaditaan paremmin. Näin lisättäisiin kuluttajien luottamusta sisämarkkinoihin ja edistettäisiin niiden potentiaalinen hyödyntäminen. Tehokkaamman tiedonsaannin ansiosta sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvonta jäsenvaltioissa tehostuisi, mikä vähentäisi jäsenvaltioita vastaan käynnistettäviä virallisia rikkomusmenettelyjä. Kahdessa viimeaikaisessa tapauksessa perittiin jopa 50 miljoonan euron arvosta maksamatta jääneitä veroja, kun valtiontukialan tutkintaviranomaiset antoivat komissiolle pääsyn keskeisiin yrityskohtaisiin tietoihin. Sisämarkkinoilla yksittäisessä infrastruktuurihankintatapauksessa säästöpotentiaali oli yli 3 miljardia euroa. Välilliset yhteiskunnalliset tai ympäristöhyödyt olisivat mahdollisia, jos sisämarkkinoiden markkinatietovälinettä käytettäisiin näiden alojen sisämarkkinahäiriöihin puuttumiseen.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

Tietopyyntöihin vastaaminen aiheuttaisi kustannuksia asianomaisille yrityksille. Suurten yritysten kustannukset vaihtelisivat 1 200 eurosta 4 400 euroon. Pk-yritysten osalta kustannukset olisivat 300–1 000 euroa. Jos yritykset hakevat tietopyynnön noudattamiseksi lainopillista neuvontaa, niille koitua lisäkustannus olisi 1 000–4 000 euroa. Vastausten laatimisesta ja lainopillisesta neuvonnasta aiheutuvat vuosittaiset kokonaiskustannukset olisivat 370 000–610 000 euroa, jos vuosittain esitettäisiin arvioiden mukaiset viisi tietopyyntöä. Yritykset voisivat antaa myös ei-luottamuksellisen vastauksen toimitettavaksi jäsenvaltioille. Näin voitaisiin pienin lisäkustannuksin vähentää luottamuksellisuudesta aiheutuvaa huolta. Varovainen arvio sisämarkkinoiden markkinatietovälineen kokonaiskustannuksista, komission kustannukset mukaan luettuina, vaihtelee 0,49 miljoonasta eurosta 1,04 miljoonaan euroon. Välineestä ei aiheudu suoria yhteiskunnallisia tai ympäristökustannuksia.

Mitkä ovat vaikutukset yrityksiin, mukaan lukien pk- ja mikroyritykset?

Sisämarkkinoiden markkinatietoväline ja sen aiheuttama hallinnollinen rasite kohdistuvat pääosin suuriin yrityksiin, joilla on suuri markkinaosuus. Mikroyritykset on jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle. Sen sijaan pk-yrityksiä saatetaan pyytää toimittamaan tietoja. Yksittäisen pk-yrityksen osalta vastaamisesta aiheutuviksi kustannuksiksi arvioidaan 300–1 000 euroa tietopyyntöä kohti, minkä lisäksi saattavat tulla lainopillisen neuvonnan kustannukset, 1 000 euroa (noin 25 prosenttia suuryrityksen vastaamiskustannuksista). Kaikenkokoiset yritykset hyötyvät sisämarkkinoiden sujuvammasta toiminnasta, joka on tulosta komission ja jäsenvaltioiden tarkemmin kohdennetuista täytäntöönpanotoimista. Ne hyötyisivät myös paremmin suunnitelluista EU:n säännöistä ja tehokkaammasta sääntely-ympäristöstä. Lisäksi paremmalla näytöllä voitaisiin estää tarpeettomien sääntöjen laatiminen.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?

Kansallisille viranomaisille ei aiheudu kustannuksia sisämarkkinoiden markkinatietovälineen täytäntöönpanosta. Komissiolle aiheutuisi arvioiduista viidestä tietopyynnöstä tietojen keruu- ja analysointikustannuksia 120 000–430 000 euroa. Nämä komissiolle koituvat kustannukset eivät edellytä uusia talousarviositoumuksia, vaan ainoastaan nykyisen henkilöstön ja infrastruktuurin uudelleenjärjestelyä. Komission säästöt ulkoisista raporteista

voisivat olla 0,7–1,6 miljoonaa euroa. Myös kansallisille viranomaisille voisi koitua säästöä.

Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Yritykset/kuluttajat hyötyisivät sisämarkkinoiden sujuvammasta toiminnasta: markkinoille pääsyn esteet olisivat vähäisempiä, kilpailu tiukempaa, kilpailukyky parempi ja toiminnan laajentaminen toiseen jäsenvaltioon (ja mahdollisesti myös EU:n ulkopuolelle) olisi helpompaa/edullisempää. Tässä aloitteessa otetaan täysimääräisesti huomioon yritysten oikeutettu etu suojella liikesalaisuuksiaan. Siinä ei vaikuteta henkilötietojen suojaa koskeviin oikeuksiin. Lisäksi siinä noudatetaan oikeutta hyvään hallintoon, oikeutta puolustukseen, seuraamusten oikeasuhteisuuden periaatetta, oikeutta toimivaan ratkaisuun sekä oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

D. Seuranta

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Tätä politiikkaa tarkastellaan uudelleen viiden vuoden kuluttua ehdotuksen hyväksymisestä.